

Gouda en Rotterdam. Het was een botsing van twee politieke concepties, op het hoogtepunt waarvan de Gouvernante kwam te overlijden, januari 1759.

Krachtens eerder getroffen regelingen namen de Staten van de gewesten nu zelf grotendeels de uitoefening van de stadhouderlijke functies op zich voor de duur van de minderjarigheid van Willem V, waardoor het Haagse hof als zelfstandig machtscentrum kwam te vervallen. In vergelijking met de voorgaande turbulente jaren heerste er thans grote stilte in het land, nog bevorderd door de ontspanning in de internationale verhoudingen die de afloop van de zevenjarige oorlog bewerkte. Meer dan ooit bleef de jonge prins voor de inwoners van de Republiek een onbekende, want nog minder dan zijn moeder achtte zijn voogd, de hertog van Brunswijk-Wolfenbüttel, het opportuun hem te laten reizen. Wellicht ook wensten de regenten niet het risico te lopen gestoord te worden in het rustige bezit van de macht vóórdát het wettelijk vastgestelde tijdstip voor de overdracht ervan was aangebroken. Dat was op 8 maart 1766, de 18de verjaardag van Willem V. Zo vanzelfsprekend en algemeen was de eerbied voor wettelijke regelingen, dat de installatie van de prins niet alleen zonder moeilijkheden verliep, maar zelfs overal met grote luister als een soort nationale feestdag gevierd werd. Speciale deputaties uit de stadsregeringen kwamen de erfstadhouder gelukwensen.

De Rotterdamse afvaardiging bestond uit de burgemeesters Du Bois en Van den Honert, de oud-burgemeesters Gevers en Cornets de Groot, het vroedschapslid Cordelois en pensionaris Meerman. Zij beval de belangen van de stad bij de prins aan en werd evenals de andere deputaties door hem 'ten maaltijd onthaald' ¹²).

De 'Rotterdamsche Dingsdagse Courant' van 11 maart berichtte dat er in de stad 'ongemeene vreugde . . . (was) . . . bedreeven' met klokgelui, kanonschoten, erebogen (op stadskosten vervaardigd), orgelspel in de kerken en 'illuminatiën en decoratiën'; deze laatste overtroffen, volgens de krant, alles wat men van die aard in vroegere tijden in de stad had gezien. Aan de toren van de St. Laurenskerk hingen meer dan 600 lantarens ¹³).

Kort daarop ondernam de prins, in het onafscheidelijke gezelschap van zijn ex-voogd, zijn eerste grote reis en wel naar Zeeland. Van de gelegenheid maakte hij gebruik om officiële bezoeken te brengen aan Leiden, Delft Rotterdam en Dordrecht. Het was